

К 330.131.7

О.В. Крухмаль, канд. економ. наук, доцент
доцент кафедри банківської справи ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ» (м. Суми),

О.А. Криклій, канд. економ. наук, доцент
доцент кафедри банківської справи ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ» (м. Суми),

СИСТЕМА АНАЛІЗУ ПРИБУТКУ БАНКУ

Прибуток в ринковій економіці є головною рушійною силою, а також найважливішим мотивуючим фактором для суб'єктів господарювання, що забезпечує інтереси і держави, і власників, і працівників підприємств, організацій і банків. З огляду на це пріоритетною задачею фінансового менеджменту у банках розвиток є розвиток сучасних методів ефективного управління прибутку в процесі фінансової, операційної, інвестиційної діяльності банків.

Ефективне управління прибутком в банку передбачає побудову відповідних систем забезпечення такого управління, а також знання основних механізмів формування прибутку в банку, знання та використання сучасних підходів та методів його аналізу. Об'єктивна необхідність створення та вдосконалення систем аналітичної підтримки в банку для обґрунтування управлінських рішень, їх адаптація до потреб управління в банку пояснюють актуальність теми дослідження.

Управління сучасним банком можна віднести до однієї з найбільш важких сфер менеджменту, оскільки банки постійно знаходяться на перетині безлічі складних, суперечливих і непрогнозованих процесів, що відбуваються в економіці, політиці та соціальній сфері. Підвищення ефективності функціонування банку вимагає запровадження в банках науково обґрунтованої системи фінансового менеджменту, яка базується на достовірності та репрезентативності даних аналізу поточної ситуації, можливості банку оперативно реагувати на зміну різноманітних факторів, що впливають на формування та використання фінансових ресурсів. Метою даного дослідження є визначення особливостей аналізу прибутку банку на основі формування його комплексної системи, вивчення його елементів та інструментарію.

Відповідно до системного підходу процес управління прибутком складається з чотирьох взаємопов'язаних функцій, у кожній із яких аналіз відіграє певну роль [1]. Базуючись на працях науковців, що розробляли теорію систем, економічного й фінансового аналізу, можна вважати, що система аналізу прибутку банку – це комбінація елементів, організованих на основі принципів фінансового аналізу таким чином, що в результаті їх взаємодії та взаємозв'язку забезпечується досягнення поставлених перед нею цілей. Проведене дослідження дозволяє визначити елементний склад системи аналізу прибутку банку, а саме визначити її як це сукупність організаційно-структурної (об'єкту та суб'єкту аналізу) та методичної (технології та організації аналізу) підсистем, що мають один з одним зв'язки, за допомогою яких здійснюють взаємодію між іншими компонентами, а також між системою в цілому і середовищем [2].

В структурі широкого спектру показників, що використовуються науковцями та практиками з метою, оцінки прибутку банків, слід звернути увагу на показники рентабельності банку (рис. 1).

Показники прибутковості банку	Традиційні показники	<ul style="list-style-type: none"> • Рентабельність загальних активів (ROA - return on assets) • Рентабельність робочих активів (ROIBA - return on interest-bearing assets) • Рентабельність власного капіталу (ROE - return on equity) • Рентабельність статутного капіталу (RORC - return on registered capital) • Рентабельність витрат (I/C - income-to-cost ratio) • Норма прибутку (IS - income share) • Чистий спред (NS - net spread) • Чиста процентна маржа (NIM - net interest margin)
	Показники на основі ринкових індикаторів	<ul style="list-style-type: none"> • Загальний дохід на акцію (TSR – total share return) • Чистий прибуток на одну акцію (EPS – earnings per share) • Відношення дивідендів і збільшення вартості акцій до її ціни на фондовому ринку • Співвідношення ціни і прибутку (P/E – price-earnings ratio) • Відношення фінансового результату банку до ціни акції • Відношення ринкової ціни акції до її балансової вартості (P/B – price-to-book value) • Кредитний дефолтний своп (CDS – credit default swap)
	Показники з урахуванням ризиків	<ul style="list-style-type: none"> • Економічна додана вартість (EVA -Economic Value Added) • Скоригована на ризик рентабельність капіталу (RAROC – risk-adjusted return on capital) • Рентабельність скоригованого на ризик капіталу (RORAC - return on risk-adjusted capital) • Скоригована на ризик рентабельність капіталу, розрахованого з урахуванням ризику (RARORAC – risk-adjusted return on risk-adjusted capital) • Рентабельність скоригованих на ризик активів (RORAA – return on risk-adjusted assets) • Скоригована на ризик рентабельність активів (RAROA – risk-adjusted return on assets)

Рисунок 1 - Інструментарій аналізу рентабельності банку

Таким чином, формування адекватної системи аналізу прибутку банку та розвиток інструментарію аналізу дозволить підвищити якість аналітичного забезпечення управління та обґрунтованість управлінських рішень.

Бібліографічний список:

1. Бланк, И.А. Основы финансового менеджмента: В 2 т. Т. 1/ И. А. Бланк. - К.: Ника-Центр: Эльга, 2001. - 592 с. - (Библиотека финансового менеджера).
2. Криклій, О. А. Система фінансового аналізу банку [Текст] / О. А.Криклій, О. В. Крухмаль // Економічний аналіз. – 2012. – Випуск 11. - Частина 1. – С. 377-383.